

Çin'de Bir Arkeolojik Harika

Taştan Ordu

Arkeologlar, gün ışığına çıkardıkları eserlerle tarihe ışık tutuyorlar. Çalışmaları sırasında, kimi zaman çok ilginç şeyler buldukları da oluyor. 1970'lerin ortasında Çin'de yapılan bir kazıda bulunan tarihi eserler herkesi şaşkınlığa düşürmüştü. Çin'in ilk imparatoru olan Qin (Çin) Shihuang'ın mezarı ortaya çıkarılmıştı. Mezarda gerçek boyutlarda yapılmış yüzlerce asker, savaş atı ve değişik hayvan heykelleri vardı. Her biri birbirinden farklı olan bu heykeller, olağanüstü güzellikteydi ve gerçek gibiydi. Bugün birçok turistin ziyaret ettiği bu bölge herkesi hayrete düşürüyor.

Çin söylencelerine göre, sihirli bir iksir Doğu Adaları'nın halkına sonsuz bir yaşam bağışlamış. Bu söylenceyi duyan İmparator Qin (Çin) Shihuang, iksiri bulsunlar diye adamlarını doğudaki denizin ötesine göndermiş. Ne var ki adamları her seferinde elleri boş dönmüşler. Sonsuz yaşamın sırrını elde edemeyeceğini anlayan İmparator, bunun yerine olabildiğince uzun yaşamaya karar vermiş. Yaşamını uzatacağını düşündüğü için toz haline getirilmiş yeşim taşı ve civa yemeye başlamış. Oysa bugün biliyoruz ki bu maddeler zehirli.

İmparator bunun sonucunda hasta düşmüş ve ülkenin doğusundaki ileri karakolları denetlemeye çıktığı bir gezi sırasında yaşamını yitirmiş.

İmparatorun ölüm haberinin başkente ulaşması durumunda bir isyan çıkacağından korkan bakanları, bu haberi olabildiğince gizli tutmaya karar vermişler. İçinde İmparatorun cesedinin bulunduğu bir arabayla, tüm kafilе başkente dönüş yoluna çıkmış. Kimse kuşkulanasın diye İmparatorun yemekleri ve günlük raporlar

arabaya götürülmeye devam ediyormuş. Tam bu sırada bakanların karşısına önemli bir sorun çıkmış. Mevsim yaz olduğu için İmparatorun cesedi çok kötü kokmaya başlamış. Ama kurnaz bakanlar buna da bir çözüm bulmuşlar. İmparatorun arabasının yanına içi tuzlanmış balık dolu bir araba daha koymuşlar. Böylece balıklardan yayılan koku diğer bütün kokuları bastırmış. Böylece Qin Shihuang başkentte gömüleceği yere kadar taşınmış.

Göz Kamaştırıcı İşçilik

İmparatorun, henüz hayattayken yapımını başlattığı mezarı günümüzde hâlâ bitmemiş olarak duruyor. Ne var ki mezar bu haliyle bile olağanüstü ve en büyük saraylardan bile daha büyük. Anlatılanlara göre, mezar odasının kubbe biçimindeki tavanı Güneş'i, Ay'ı ve yıldızları simgeleyen incilerle kaplıymış. Yerlerdeyse bronzdan yapılmış dev bir dünya haritası bulunuyormuş. Bronzdan dağları ve civayla yapılmış nehir ve denizleri, yerdeki bu haritada görmek olasıymış. Bu nehirlerin ve dağların arasındaysa İmparator'un sarayı ve kentlerin

1970'li yılların ortalarında başlayan kazılarda yüzlerce savaşçı heykeli gün yüzüne çıkarıldı.

İmparator Qin'in mezarını koruyan heykellerden kimileri parçalanmış. Arkeologlar, bu heykelleri eski görünümlerine kavuşturmak için özenle çalışıyorlar.

kusursuz birer maketi yer alıyormuş. Qin Shihuang, mezardaki zengin hazinelere hırsızların dadanacağını tahmin etmiş. Bu nedenle mezarın girişine ve içerisindeki çeşitli bölümlere, istenmeyen ziyaretçilere karşı tuzaklar hazırlatmış. İmparator kendisini son dinlenme yerine taşıyan işçilerin de, mezarın yerini ve sırlarını başkalarını yaymamaları için öldürülmelerini emretmiş. Mezarın içindeki duvarların ve kapıların yapımında çalışan işçiler de böylece İmparatorla birlikte gömülmüşler. İmparator, bütün bu önlemleri yine de yeterli bulmamış olacak ki, öldükten sonra kendisini koruması için gerçek boyutlarda toprak savaşçı heykelleri yaptırtmış ve mezarın çevresine yerleştirilmelerini emretmiş. Hayattayken kendini koruyan et ve kandan askerler gibi, topraktan yapılan bu askerler de öldükten sonra onu korumayı sürdüreceklermiş. Bütün bu önlemlerle, mezar iki bin yıldan fazla toprağın altında gizli kalmış ve mezarın yeri unutulmuş.

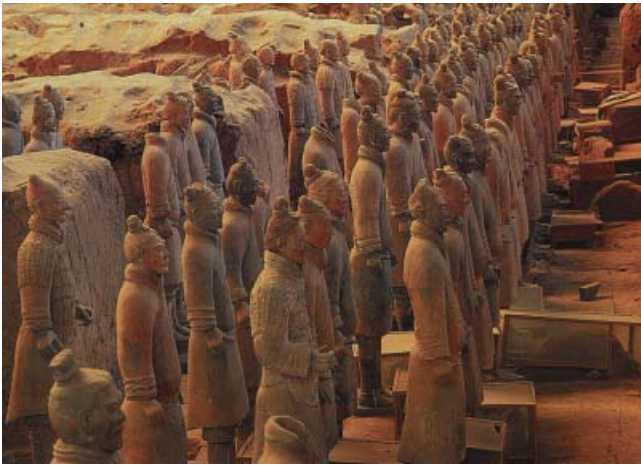
Kazıların Getirdiği...

Qin Shihuang'ın mezarı ilk kez 1974 yılında yapılan kazılarda açığa çıkarıldı. Kazılar ve araştırmalar gösterdi ki, İmparator Qin bir mezarlıktan daha büyük bir şey, bir nekropol, yani bir ölümler kenti kurmuştu. Kentin, mezar tepesinin altında kalan saray bölümü henüz kazılarla açığa çıkarılmadı. Burası, duvarlarla çevrili ve "iç kent" denen bir bölümde bulunuyor. İç ve dış kentin duvarları arasında hayvan ve bitki heykelcikleri ve 48 odalığa ait mezarlar bulundu. Burasının Qin Shihuang'ın hoş zaman geçirmesi için bir park gibi yapıldığı düşünülüyor.

Dış kentin duvarlarının dışındaysa at iskeletleri ve topraktan yapılmış ahır görevlilerinin heykelleri bulundu. Buradaki üç yeraltı

mezarında askerler de vardı. Kilden yapılmış bu ordunun hepsinin yüzü doğuya dönüktü. İmparatorun anavatanı olan Qin krallığı Çin'in kuzeybatısında yer alıyordu. Bu nedenle İmparator, herhangi bir düşman saldırısının doğudan gelebileceğini düşünmüş olmalı. Burada bulunan çukurlardan en büyüğü iki futbol sahasından daha büyüktü ve içinde yaklaşık 6000 asker ve atı vardı. Üç sıra halinde duran okçuları on bir uzun sırayla piyadeler ve düşük rütbeli subaylar izliyordu. Bir zamanlar ellerinde mızraklar, savaş baltaları gibi silahlar taşıdıkları anlaşılan askerler, gelebilecek saldırıları karşılamaya hazırmış gibi konumlandırılmış, bir kısmı da ordunun gerisinden gelebilecek saldırılara hazır şekilde yerleştirilmişti. Piyadelerin arasında yaklaşık 50 tane de savaş arabası göze çarpıyordu. Savaş arabalarını kullanan askerler de tam donanımlı olarak savaşa hazır durumdaydı. Bazı arabaların arkasında savaşı yönlendirecek, saldırı ya da geri çekilme sinyali verecek kişiler vardı. Birinci çukurdaki askerlerin konumu da araştırmacıların dikkatini çeken bir başka nokta. Eski çağlarda geçerli olan bir savaş düzenine

Qin Shihuang, ölümden sonra kendisini koruyacak ordunun gerçek boyutlardaki heykellerini yaptırmıştı. Bu ordu, o günün koşullarında görkemli bir savaş gücüydü.

nış bu askerler, çokça gerçekçi yansıtıyorlar. "İliç düzeni" adı altında önde yer alan için sivri ucunu, r ve savaş rı keskin eyi ve artçı ler de kılıcın zasını ngeliyor.

Bölgede bulunan ikinci çukur, birinciye oranla daha farklı. Değişik türlerden oluşan yaklaşık 900 asker bu çukurda uyuyor. Bu askerlerin, aslında dünyaya yerleştiklerinde yardım edecek destek

kuvvetleri olduğu düşünülüyor. Bu çukurda ayrıca 350'si savaş arabaları, 150'si de süvariler için olmak üzere 500 at var. Atların üzerinde şık işlemeleri olan eyerler, püsküller, gemler görülüyorsa da o tarihlerde henüz kullanılmayan üzençiler yok.

Üçüncü çukursa en küçük olanı. Burada 70'ten az asker ve az sayıda at var. Arkeologlar, bu çukurun ordunun karargâh kısmı olduğunu düşünüyorlar. Çukurdaki askerlerin dövüş konumunda olmamaları ve U biçiminde dizilmeleri, bu görüşlerini destekler nitelikte.

Üç çukurda yer alan askerler, yenilmez bir ordu oluşturuyor. Bütün savaşçıların konumları da stratejik olarak gerçek savaş alanındaki gibi. Arkeologların sorduğu bir soru var: Bu askerler tam olarak neyi koruyor? Bu askerlerin koruduğu şey İmparator'dan başka bir şey mi yoksa? Bu soruların yanıtları henüz verilebilmiş değil, çünkü mezarın tamamı gün ışığına çıkarılmamış durumda.

"Ruhun Evi"

Eski Çin'de, ölen birinin mezarının üzerine doğal görünüşlü bir tepe kondurmak adetti.

